

OBJEKTY OSOBITNEJ DÔLEŽITOSTI A ĎALŠIE DÔLEŽITÉ OBJEKTY

Kovalčík Milan¹, Novák Ladislav²

ABSTRAKT

Objekty osobitnej dôležitosti a ďalšie dôležité objekty sú kategóriami objektov obrannej infraštruktúry. Ich zaradenie do kategórií pojednáva Vyhláška Ministerstva obrany SR č. 353/2004. Dôležitým krokom kategorizácie objektov je legislatívny postup ústredných orgánov štátnej správy v procese schvaľovania objektov a určenie ich ochrany a obrany na úseku obrany štátu v čase vojny a vojnového stavu.

Kľúčové slová:

Objekty osobitnej dôležitosti, ďalšie dôležité objekty

ABSTRACT

The objects of specific importance and other crucial objects are category of defense infrastructure objects. Their selection to the relevant categories is described in the Slovak republic ministry of defense decree nr. 353/2004. The significant step of objects categorization is legislative procedure of central government authorities in the process of objects approval and determination of their protection and defense in the field of state national defense in the time of war and warfare.

Key words:

Objects of special importance, other significant objects

1 STANOVENIE KRITÉRIÍ NA ZARADENIE OBJEKTOV DO KATEGÓRIÍ OOD A ĎDO

Jednou zo súčasti príprav na obranu štátu je výber, určenie a zaradenie stavieb a budov do kategórie objektov osobitnej dôležitosti (OOD), alebo ďalších dôležitých objektov (ĎDO). O kategórií OOD môžeme povedať, že sú to objekty obrannej

¹ Ing. Milan Kovalčík, Matúša Dulu 22 Martin, 03608, 0915 919 661, milkovalcik@centrum.sk,

² doc. Ing. Ladislav NOVÁK, PhD., Fakulta špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity, Ulica 1. mája 32, 010 26 Žilina, tel.: + 421 41 513 6704, fax: + 421 513 6620, e-mail: ladislav.novak@fsi.uniza.sk

infraštruktúry a pre obranu štátu v čase vojny alebo vojnového stavu majú strategický význam. Poškodenie, zničenie alebo vyradenie objektu má veľmi negatívny dopad na zabezpečenie obrany štátu. Objekty ĎDO patria taktiež medzi objekty obrannej infraštruktúry, ale nie sú charakterizované ako strategické. V čase vojny, alebo vojnového stavu ich poškodením, vyradením z činnosti, alebo zničením sa obmedzí činnosť Ozbrojených síl respektíve dôjde k narušeniu plynulého chodu hospodárstva v Slovenskej republike (SR).

Objekty obrannej infraštruktúry zaradíme do dvoch kategórií:

1. **Objekty osobitnej dôležosti.**
2. **Ďalšie dôležité objekty.**

Určovanie a zaradovanie objektov do kategórií OOD a ĎDO je vykonávané na základe Vyhlášky Ministerstva obrany SR č. 353/2004 najmä:

- podľa významu pre zabezpečenie adekvátnej obrany štátu,
- činnosti a možnosti Ozbrojených síl SR a v zabezpečení chodu hospodárstva SR,
- časovej a finančnej náročnosti, zabezpečiť ich výstavbu, alebo ich obnovu v prípade zničenia, alebo poškodenia,
- ich rozmiestnenia na území SR s prihliadnutím na plány použitia Ozbrojených síl SR.

Pri samotnom zaradovaní objektov a budov do kategórií je potrebné posudzovať i pozemok, kde sa objekty nachádzajú. Či ide o pozemnú stavbu, alebo inžiniersku stavbu a s nimi súvisiace pozemky podľa skutočného stavu.

1.1 KATEGORIZÁCIA OBJEKTOV

Do kategórie objektov osobitnej dôležosti zaradíme objekty, ktoré sú z hľadiska:

1. zabezpečenia obrany štátu:

- nenahraditeľné,
- a v prípade ich poškodenia, alebo zničenia majú negatívny dopad na obranu štátu.

2. strategického významu pre:

- riadenie obrany SR,
- zabezpečenia velenia.

3. zabezpečenia:

- výroby energií,
- prepravy strategických surovín,
- prenosu údajov potrebných na zabezpečenia obrany štátu,
- výroby, uskladnenia a odberu životne dôležitých výrobkov,
- výroby, uskladnenia životne dôležitých tovarov potrebných na zabezpečenie obrany štátu,
- leteckej dopravy.

Do kategórie ďalších dôležitých objektov zaradíme vybrané objekty, ktoré majú význam z hľadiska zabezpečenia:

- činnosti Ozbrojených síl,
- výroby, uskladnenia a odberu životne dôležitých výrobkov, tovarov a poskytovania služieb Ozbrojeným silám SR,

- chodu hospodárstva SR,
- prepravy na pozemných komunikáciách,
- prepravy na železničných tratiach,
- prenosu údajov potrebných pre Ozbromene sily SR,
- plnenia opatrení hospodárskej mobilizácie,
- pitnej vody a jej rozvodu,
- výroby energií a ich rozvodu, prepravy strategických surovín,
- úlohy, ktoré vyplývajú pre SR zo záväzkov medzinárodných zmlúv o spoločnej obrane proti napadnutiu a z medzinárodných zmlúv vojenskej povahy,
- výroby, alebo uskladnenia komodít na území SR.

Do tejto kategórie môžeme zaradiť aj vybrané objekty, ktorých subjekty hospodárskej mobilizácie produkujú:

- životne dôležité tovary,
- životne dôležité výrobky.

Uvedené životne dôležité produkty zabezpečujú kladené požiadavky Ozbromených síl SR na doplnenie strát a spotreby v čase vojny a vojnového stavu.

2 LEGISLATÍVNY POSTUP ZARADENIA OOD A ĎDO NA ÚSEKU PLNENIA ÚLOH OBRANY ŠTÁTU

Rezort Ministerstva obrany SR je zákonom číslo 319/2002 Z.z. určené ako gestor úlohy zaradenia stavieb a budov do kategórie OOD a ĎDO. Sekcia kolégia Ministerstva obrany SR cestou ďalších ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ďalších orgánov štátnej správy žiada tieto inštitúcie navrhnúť za svoje rezorty OOD a ĎDO. Spôsob určovania objektov je vykonávaný raz za kalendárny rok. Po zosumarizovaní požiadaviek ministerstiev, ostatných ústredných orgánov štátnej správy a ďalších orgánov štátnej správy na Ministerstve obrany SR, kolégium Ministra obrany (KoMO) vyselektuje objekty. Kolégium Ministra obrany SR je zriaďované na základe rozkazu Ministra obrany SR. Pri selekcií objektov sa berie do úvahy analýza súčasného stavu Ozbromených síl a systém obrany štátu. Po výbere a zoradení (prerozdelení) objektov a budov do kategórií OOD a ĎDO Ministerstvo obrany SR navrhuje vláde SR zaradenie týchto stavieb a budov. Spolu s návrhom o zaradenie objektov a budov je predkladaný i návrh spôsobu ich ochrany a obrany. Vláda Slovenskej republiky na úseku obrany štátu rozhodne o zaradení jednotlivých objektov a budov do kategórií OOD alebo ĎDO a taktiež rozhodne o spôsobe ich ochrany a obrany. Konečným výsledkom rozhodnutia vlády Slovenskej republiky je uznesenie s názvom „Aktualizácia zaradenia stavieb a budov do kategórie objektov osobitnej dôležitosti, alebo do kategórie ďalších dôležitých objektov na obranu štátu, spôsob ich ochrany a obrany“.

Na základe uznesenia vlády SR minister obrany SR vydá úlohový list pre náčelníka Generálneho štábu OS SR. Úlohový list je písomná forma rozkazu na zabezpečenie a splnenie nariadenej úlohy ministrom obrany. Náčelník Generálneho štábu OS SR spracuje písomné nariadenie pre veliteľa, ktorý zabezpečuje úlohu. Na ochrane a obrane OOD a ĎDO v rámci SR sa podieľa veliteľstvo Síl výcviku

a podpory OS SR. Konkrétnym nositeľom úlohy v rámci priamej podriadenosti Síľ výcviku a podpory OS SR je Prápor výcviku, ktorý vytvára Organizačné prvky peších práporov. Celkové počty OOD a ĎDO s priestormi ich dislokácie sú spracované v dokumente so stupňom ochrany utajovanej skutočnosti „VYHRADENÉ“. Každý organizačný prvok pešieho práporu má stanovený priestor zodpovednosti. Priestory peším práporom, boli pridelené Ministerstvom obrany SR, odborom riadenia štátnej správy. Pokiaľ sa objekt OOD, alebo ĎDO nachádza v priestore zodpovednosti konkrétneho pešieho práporu, úloha ochrany a obrany v čase vojny, vojnového stavu je priamo priradená tomu to práporu.

Úlohy ochrany a obrany, alebo pri vzniku krízového javu mimo času vojny a vojnového stavu plnia útvary Policajného zboru SR. Ozbrojené síly SR budú plniť úlohy obrany a ochrany OOD a ĎDO formou asistencie a podpory. Tieto síly budú vyčleňované z mierových počtov OS SR.

3 OCHRANA OBJEKTU

Ochrana objektu je zabezpečená nepretržite a zahŕňa opatrenie na odvrátenie zmarenie úmyslu narušiť integritu a funkčnosť objektu. Ochrana OOD a ĎDO zabezpečuje právnická osoba alebo fyzická osoba oprávnená na podnikanie. U fyzických osôb je vykonávaná ochrana objektu:

- vlastnými zamestnancami vlastníka, alebo správcu objektu,
- zamestnancami súkromnej bezpečnostnej služby,
- príslušníkmi policajného zboru.

Fyzická ochrana objektu je ďalej zabezpečená:

- systémom mechanických zábranných prostriedkov,
- elektronickým zabezpečovacím systémom,
- alebo ich kombináciou.

Mechanické zábranné prostriedky sú konštruované tak aby ich neoprávnené prekonávanie zabezpečilo zdržanie narušiteľa a bol spomalený jeho prístup k objektu. Objekt v rámci ochrany je vystavaný tak aby boli vytvorené podmienky na:

- na fyzické zabránenie neoprávneného vstupu, alebo narušenia integrity funkčnosti a využiteľnosti objektu,
- zvýšenie odolnosti stráženého priestoru,
- zadržanie narušiteľa,
- zabezpečenie kontroly vstupov.

Medzi mechanické zábranné prostriedky môžeme zaradiť bariéry, prekážky, mreže, oplotenie jednoduché, dvojité, ihlany, spomaľovače, rampy, a pod.

Elektronické zabezpečovacie systémy sú to technické prostriedky, ktoré využívajú pre svoju činnosť rozdielne fyzikálne princípy detekcie. Medzi elektronické zabezpečovacie prostriedky môžeme zaradiť:

- kamery, kamerové systémy,
- senzory,
- signálne steny

Narušiteľom objektu je každá osoba vstupujúca do objektu, ktorá nie je oprávnená na vstup do objektu, alebo osoba ktorá nerešpektuje upozornenia. Aby bol stanovený rovnaký postup vstupu do týchto objektov, sú spracované **režimové opatrenia**, ktoré upravujú podmienky:

- vstupu alebo výstupu osôb,
- vjazdu alebo výjazdu vozidiel,
- manipuláciu s uskladneným materiálom.

Fyzická ochrana objektu zahŕňa opatrenie ktoré sú zamerané na:

- stráženie objektu s dôrazom na uplatňovanie režimových opatrení,
- kontrolu osôb pri vstupe a výstupe,
- kontrolu vjazdu a výjazdu vozidiel,
- opatrenia na odvrátenie a zmarenie úmyslu narušiť funkčnosť objektu,
- na obnovenie funkčnosti objektu.

Každý objekt OOD, ĎDO je vybavený riadiacim centrom. Je to pracovisko, ktorého obsluha zabezpečuje koordináciu medzi systémami ochrany. Riadiace centrum je umiestnené väčšinou vo vnútri objektu a jeho činnosť je zabezpečovaná nepretržite. Úlohou riadiaceho centra je:

- chrániť obsluhu a vytvárať podmienky na jej činnosť,
- monitorovať objekt a dodržiavať režimové opatrenia,
- zabezpečiť spojenie v objekte,
- prepojiť prichádzajúce signály o narušení objektu na pult centralizovanej ochrany.

Pult centrálnej ochrany je umiestnený na útvaroch Policajného zboru SR. Je to zariadenie, ktoré je určené pre stálu nepretržitú ochranu strategických objektov obrannej infraštruktúry. Slúžia na zabránenie nezákonného vniknutia do objektov. Prijímajú a vyhodnocujú stavy pripojených poplachových ústrední alebo iných systémov. Týmto spôsobom je možné zabezpečiť potrebné opatrenia vo vzťahu k týmto objektom mimo času vojny a vojnového stavu.

LITERATÚRA

- [1] Zákon NR SR č. 319/2002 o obrane Slovenskej republiky
- [2] Zákon NR SR č. 321/2002 o ozbrojených silách Slovenskej republiky
- [3] Vyhláška MO SR Č. 353/2004

Článok recenzoval:
prof. Ing. Milan Sopóci, PhD.

CRISIS MANAGEMENT

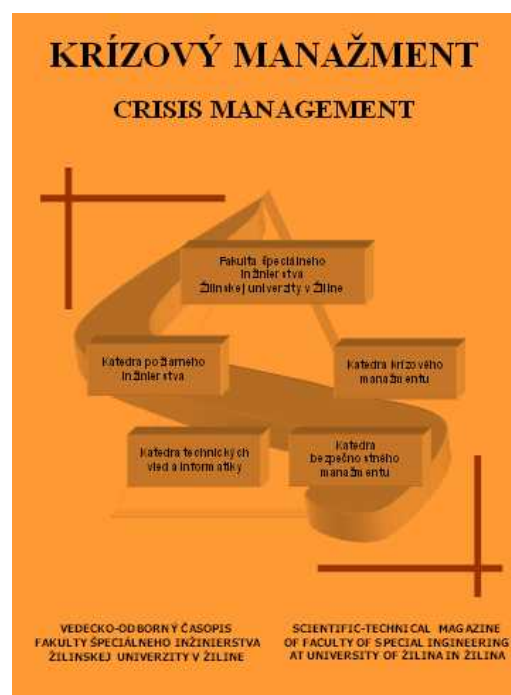
a journal for specialists
dealing with crisis management

Crisis management is a scientific journal of the **Faculty of Special Engineering, University of Žilina**. The journal is published two times per year. Deadline for papers is on 31st March and on 31st October.

Your articles you can send via e-mail to address: linda.osvaldova@fsi.uniza.sk, or deliver on CD with one copy to the address: Faculty of Special Engineering, University of Žilina, Editorial office of scientific journal Crisis Management, Ul. 1. Mája, 32, 010 26 Žilina.

Structure of article in electronic form (which you can directly write in) can be found on the website of the journal: <http://fsi.uniza.sk/kkm/casopis.html>.

If you are interested, you can subscribe to the journal at the address of the editorial office. Price for one copy of the magazine is 5 € + postage and packing.

Editorial office address (in Slovak language):
Fakulta špeciálneho inžinierstva Žilinskej univerzity
redakcia časopisu Krízový Manažment
Ul. 1.mája 32
010 26 Žilina

Please, do not hesitate to approach us in case of any questions:
Ing. Linda Makovická Osvaldová, PhD. (linda.osvaldova@fsi.uniza.sk)
Ing. Jela Ondirková, PhD. (Jela.Ondirkova@fsi.uniza.sk)
Ing. Miloš Ondrušek, PhD. (Milos.Ondrusek@fsi.uniza.sk)
Ing. Petr Selinger, PhD. (Petr.Selinger@fsi.uniza.sk)